

Olimpiada Națională de Matematică

Etapă Județeană și a Municipiului București, 10 Martie 2012

CLASA a XI-a SOLUȚII ȘI BAREMURI ORIENTATIVE

Problema 1. Pentru un număr real $a > 1$ dat, considerăm șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ definit prin $x_1 = a$ și

$$x_1 + x_2 + \cdots + x_{n+1} = x_1 x_2 \cdots x_{n+1},$$

pentru $n \geq 1$.

Arătați că șirul este convergent și determinați limita sa.

Gazeta Matematică

Soluție. Prin inducție demonstrăm că $x_n > 0$ și $x_1 \cdot x_2 \cdots x_n > 1$ (De exemplu, folosim ipoteza de inducție $P(n) : x_1, \dots, x_n > 0, x_1 x_2 \cdots x_n > 1$).

..... 2 puncte

Din inegalitatea mediilor avem

$$x_1 x_2 \cdots x_n \geq n(x_1 x_2 \cdots x_n)^{\frac{1}{n}},$$

de unde $x_1 x_2 \cdots x_n \geq n^{\frac{n}{n-1}}$, aceasta atrăgând $\lim_{n \rightarrow \infty} x_1 x_2 \cdots x_n = \infty$

..... 3 puncte

De aici

$$\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x_1 x_2 \cdots x_{n-1}}{x_1 x_2 \cdots x_{n-1} - 1} = 1$$

..... 2 puncte

Problema 2. Fie matricele $A, B \in \mathcal{M}_3(\mathbb{R})$ cu $AB = O_3$.

a) Demonstrați că funcția $f : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ dată de $f(x) = \det(A^2 + B^2 + xAB)$ este polinomială de gradul cel mult 2.

b) Demonstrați că $\det(A^2 + B^2) \geq 0$.

Soluție.

a) Cum $\det(AB) = 0$ obținem $f(x) = \det(A^2 + B^2) + ax + bx^2$.

..... 2 puncte

b) Dar $f(i) = \det(A^2 + B^2 + iBA) = \det(A^2 + B^2 + i(BA - AB)) = \det(A + iB) \det(A - iB)$. Deducem $f(i) = f(-i)$ de unde $a = 0$.

..... 2 puncte

Din $f(i) = |\det(A + iB)|^2 \geq 0$ rezultă $\det(A^2 + B^2) - b \geq 0$

..... 1 punct

Pe de altă parte $f(1) = \det(A^2 + B^2 + AB + BA) = \det(A + B)^2 \geq 0$, de unde $\det(A^2 + B^2) + b \geq 0$. Prin adunarea ultimelor inegalități obținem $\det(A^2 + B^2) \geq 0$.

..... 2 puncte

Problema 3. Fie $n \in \mathbb{N}^*$ și $A, B \in \mathcal{M}_n(\mathbb{C})$ cu proprietatea că $AB^2 = A - B$.

- a) Arătați că matricea $I_n + B$ este inversabilă;
- b) Arătați că $AB = BA$.

Soluție. a) Din relația dată avem

$$AB^2 - AB + B + AB - A + I_n = I_n$$

ceea ce se scrie $(AB - A + I_n)(I_n + B) = I_n$ ..... 3 puncte

b) Relația de inversabilitate se scrie și $(I_n + B)(AB - A + I_n) = I_n$ sau $BAB + AB - BA = A - B$, ceea ce se scrie $AB^2 = BAB + AB - BA$ adică $(AB - BA)(B - I_n) = 0_n$ (1) ..... 2 puncte

În mod analog se obține relația $(AB + A + I_n)(I_n - B) = I_n$ care atrage din inversabilitate $(I_n - B)(AB + A + I_n) = I_n$ ce devine prin efectuarea înmulțirilor $(AB - BA)(B + I_n) = 0_n$ (2) ..... 2 puncte

Prin scăderea relațiilor (1) și (2) obținem $AB - BA = 0_n$.

Problema 4. O funcție $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ are proprietatea $\mathcal{F}$ dacă pentru orice $a \in \mathbb{R}$ există un interval (b, a) astfel încât pentru orice $x \in (b, a)$ să avem $f(x) \leq f(a)$.

- a) Dați un exemplu de funcție cu proprietatea $\mathcal{F}$ nemonotonă pe $\mathbb{R}$.
- b) Arătați că dacă f este continuă și are proprietatea $\mathcal{F}$, atunci f este crescătoare.

Soluție. a) Funcția definită pe $\mathbb{R}$ prin $f(x) = 0$ dacă $x \neq 0$ și $f(0) = 1$ este în $\mathcal{F}$ și nu este monotonă. .... 2 puncte

b) Să presupunem că f nu este crescătoare. Fie atunci $x_1 < x_2$ astfel încât $f(x_1) > f(x_2)$. Considerăm mulțimea

$$M = \{x \in (x_1, x_2) \mid f(x) \leq f(x_2)\}.$$

Din ipoteză M este nevidă și evident mărginită. Prin urmare există $a = \inf M$ . .... 2 puncte

Din continuitate avem $f(a) \leq f(x_2)$ ..... 1 punct

Dacă $a \in (x_1, x_2)$ există $b < a$, $b \in (x_1, x_2)$ astfel ca $f(x) \leq f(a) \leq f(x_2)$ pentru orice $x \in (b, a)$, ceea ce contrazice alegerea lui a . Rezultă $a = x_1$, deci $f(x_1) \leq f(x_2)$, contradicție ..... 2 puncte